

HET WERKEN IN DE GROEPEN

VOORWOORD

Ridderkerk, september 2017

Beste ouders en/of verzorgers,

Zoals gebruikelijk aan het begin van een nieuw schooljaar treft u een samenvatting aan van de leerstof die we in het schooljaar 2017-2018 willen behandelen. Deze leerstof hebben we voor u per leerjaar gerangschikt. Zo willen we u laten kennismaken met de methoden waarmee wij op school werken. Daarbij wordt aangegeven bij welke vakken de kinderen huiswerk krijgen. Op die manier beschikt u over een overzicht van het complete lesgebeuren in alle groepen van onze school.

Uitgangspunt is dat wij u graag betrekken bij het schoolgebeuren door inzicht te geven in de lesstof en in de manier van werken op school. Jaarlijks wordt ook het overzicht van de leerstof per groep bijgewerkt.

De belangrijkste veranderingen in het lesgebeuren vinden meestal plaats door de invoering van nieuwe methoden en/of nieuwe werkwijzen. Ook dit schooljaar is dat het geval. Twee methoden die vorig jaar voor het eerst in groep (3 en) 4 werden gebruikt, zijn nu ook ingevoerd in de groepen 5 en 6. Het gaat om taal en schrijven. Bovendien wordt met ingang van dit schooljaar in de groepen 4 t/m 8 een nieuwe methode Begrijpend lezen geïntroduceerd en wel een heel bijzondere: de digitale methode News2learn!

Van de genoemde nieuwe methoden treft u nog geen informatie aan bij de groepsoverzichten. We volstaan op deze plaats met het beschrijven van wat algemene kenmerken.

1. Taal: Taal actief

De christelijke taalmethode Taal actief

bestaat uit een leerlijn taal en een leerlijn spelling. Binnen de leerlijn taal worden de volgende vier gebieden in aparte lessen behandeld:

- woordenschat
- taal verkennen
- spreken & luisteren
- schrijven

In Taal actief wordt gedifferentieerd op drie niveaus. Taal actief heeft ook een plusboek met daarin een uitdagend programma voor taalbegaafde kinderen.

Weet wat je leert!

Kinderen leren beter als ze weten wat en waarom ze iets leren. Daarom staan de lesdoelen in het leerlingenmateriaal.

Veel aandacht voor woordenschat

Taal actief besteedt veel aandacht aan woordenschat. Voor kinderen met een beperkte woordenschat is er een aanvullend programma.

Differentiatie

Direct na de instructie maken de leerlingen drie beginopdrachten. Op basis van het resultaat gaan kinderen aan de slag op hun eigen niveau.

Veel oefenen en herhalen

Taal actief is een methode met een hoog niveau. Het wordt de leerlingen niet gemakkelijk gemaakt. Daarom wordt er veel geoefend. Ook herhaling van de lesdoelen is een vast onderdeel van het programma. De doelen worden voor de toets ook nog eens herhaald in een les samenwerkend leren en na de toets in een weektaak.

2. Schrijven: Klinkers

De schrijfmethode Klinkers is een nieuwe en eigentijdse schrijfmethode voor groep 1 t/m groep 8. In groep 3 sluit Klinkers goed aan bij de taal-leesmethode Lijn 3. Dat is eigenlijk ook de belangrijkste reden waarom de methode Klinkers wordt ingevoerd. Hieronder wordt dit duidelijk gemaakt.

Aansluiting bij Lijn 3

Als de kinderen in groep 3 met Lijn 3 nieuwe letters leren lezen, leren ze de letters met met behulp van Klinkers ook schrijven. Daardoor worden beide vaardigheden versterkt. Ook hanteert Klinkers in de schrijfschriften van groep 3 dezelfde thema's als Lijn 3.

De sterke punten van Klinkers zijn in alle groepen het gebruik van het lichthellend verbonden schrift, een goede begeleiding van linkshandigen en de eenvoudige vormen van de letters. Ook is er veel aandacht voor de schrijfhouding.

Veel aandacht voor motoriek

Een goede schrijfhouding, schrijfbeweging en pengreep zijn belangrijke voorwaarden voor het ontwikkelen van een goed handschrift. Daarom wordt daar in alle groepen veel aandacht aan besteed.

3. News2learn

News2Learn is een eigentijdse christelijke leerlijn begrijpend lezen en mediawijsheid in één. Naast begrijpend lezen zijn ook begrijpend luisteren, kijken en omgaan met sociale media onderdeel van de leerlijn. Zo combineert News2Learn op een slimme manier twee belangrijke 21e-eeuwse vaardigheden.

Leerlingen zijn gebruikers van media. Of het nu gaat om nieuws, lees-, strip- of schoolboeken, reclame, games, films, radio, internet of sociale media, dagelijks komen ze in aanraking met een grote hoeveelheid informatie.

Het is de kunst om op verstandige wijze met al deze informatie om te gaan. Allereerst om de informatie te filteren en te selecteren. Vervolgens om de boodschap te analyseren, te begrijpen en te bepalen wat de betekenis ervan is. En tenslotte om vast te stellen wat er met de informatie gedaan moet worden.

Om deze vaardigheden goed toe te passen, moeten leerlingen zich ontwikkelen tot vaardige lezers en verstandige gebruikers van media. News2Learn draagt hier aan bij door wekelijks afwisselende

lessen begrijpend lezen, kijken en luisteren aan te bieden. Stapsgewijs bouwen leerlingen vaardigheden op die voldoen aan de vijf kerndoelen voor begrijpend lezen.

Maar News2Learn is meer dan begrijpend lezen, kijken en luisteren. De lessen mediawijsheid zijn in de leerlijn geïntegreerd. De leerlingen komen zo op een natuurlijke manier in aanraking met allerlei onderwerpen die gaan over de omgang met nieuwe media. Dat gebeurt op een positief kritische manier. Zo worden ze zich bewust van de eigenschappen van deze media, wat deze met hen doen en hoe ze er verstandig mee om kunnen gaan. News2Learn is bestemd voor de groepen 4 tot en met 8. Speciaal voor groep 4 is er News2Learn Junior.

Samenvattend:

- Leerlingen zijn actief bezig met begrijpend lezen, kijken en luisteren en leren direct hoe ze deze kennis en vaardigheden kunnen inzetten bij mediawijsheid.
- Iedere week wordt een kant-en-klare les opgeleverd. Die is ontwikkeld volgens de meest actuele onderwijskundige inzichten op het gebied van lesgeven, begrijpend lezen, kijken en luisteren.
- De actuele teksten, foto's en clips zijn aansprekend en van de journalistieke kwaliteit van Erdee Media Groep. Iedere week wordt een ander genre aangeboden variërend van een interview, nieuws- of achtergrondartikel tot een weerbericht of recept.

Tot slot

We hopen van harte dat we u met deze informatiebrochure van dienst zijn. Wellicht kunt u ons van uw bevindingen of ervaringen op de hoogte stellen, zodat wij er onze winst mee kunnen doen. Samen staan we immers voor de belangrijke taak om de kinderen op te voeden en te onderwijzen op grond van Schrift en belijdenis. Hebt u nog vragen, aarzel dan niet, maar neem gerust contact met ons op.

Het team van de Ds. G.H. Kerstenschool.

GROEP 7

Catechismus:

- * Iedere week wordt op donderdag een vraag en antwoord van de Heidelbergse Catechismus besproken, die de volgende week vrijdag opgezegd moeten worden (meestal door een aantal kinderen tegelijk). Elke dag wordt aan het begin van de ochtend en aan het begin van de middag de te leren vraag en het antwoord klassikaal opgezegd. Voor de meeste kinderen geldt, dat er ook thuis nog geoefend moet worden.

Bijbelse geschiedenis:

We gebruiken hiervoor de methode 'Hoor het Woord'. Bij deze methode wordt de hele Bijbelse Geschiedenis behandeld uit het Oude en Nieuwe Testament, uitgezonderd moeilijke gedeelten (wetten, profeten, de brieven en Openbaring). Elke 4 jaar komt het grootste gedeelte aan bod in de groepen 3 tot en met 8. Op maandag is er altijd een gezamenlijke weekopening, waarbij ook een Bijbelvertelling gehouden wordt.

- * Naast drie vertellingen in de week wordt op vrijdag een les gemaakt uit het 'Namen en feiten'-boekje. Deze les maken de kinderen zelf (met behulp van de Bijbel) en wordt de volgende les nagekeken. Elke week wordt één les mondeling overhoord. Na vier weken volgt de vrijdag erna een repetitie over de gemaakte lesjes van de afgelopen vier weken.

We gebruiken op school ook een Bijbelkennisboekje. Hierin is per groep een aantal teksten, catechismusvragen e.d. opgenomen. Ongeveer iedere 3 weken wordt een gedeelte geleerd, zodat we aan het einde van het schooljaar alle stof van een groep behandeld hebben.

De eerste keer wordt een nieuw te leren gedeelte samen gelezen en besproken. Daarna wordt elke dag klassikaal geoefend. Soms wordt er ook gevraagd of de kinderen thuis wat kunnen leren.

Lezen:

In groep 7 wordt op verschillende manieren aandacht geschonken aan het lezen:

- Eén keer in de week klassikaal lezen uit een gezamenlijk leesboek.
- Enkele keren in de week zwaluw-lezen. De kinderen lezen dan stil voor zichzelf op hun eigen niveau. Dit wordt bepaald door een zogenaamde Avi-toets, die regelmatig afgenomen wordt. Aan de hand daarvan wordt bepaald of de kinderen een niveau hoger mogen gaan lezen of (nog) niet.

Schrijven:

Voor schrijven gebruiken we de methode "Schrijffontein". Elke leerling werkt in een eigen werkboek. Schrijffontein houdt ondanks de duidelijke structuur op diverse manieren rekening met de verschillende soorten kinderen en hun manier van leren.

Rekenen:

De methode Wereld in getallen wordt gebruikt. Dit jaar leren de kinderen: grote deelsommen, vermenigvuldigingen, procenten, breuken, kommagetallen. Ze oefenen verder met de digitale tijd, omtrek, oppervlakte, inhoud en afronden op cijfers achter de komma.

Taal:

We maken gebruik van de methode 'Taalfontein'. Deze methode is onderverdeeld in 'Taal en Lezen' en 'Spelling'. Voor 'Taal en lezen' worden een Fonteinboek, Oefenboek en Toetsboek gebruikt. Daarnaast gebruiken we verschillende materialen: een Woordwebmap, Klassikale kaart Gespreksregels, Luister-cd, etc. Bij 'Spelling' maken we gebruik van een Spellingboek en een Toetsboek.

Taal en lezen: Dit deel van de methode bestaat uit 12 thema's, die elk ongeveer 3 lesweken beslaan. De taalaspecten die aan de orde komen, zijn: luisteren en spreken, leesbegrip, stellen en taalbeschouwing. Ook is er veel aandacht voor woordenschat, woordbegrip en leesbeleving. In de derde lesweek wordt een diagnostische toets afgenomen en is er een herhalings- of verdieplingsles.

Spelling: In dit deel van de methode gaat het om de schrijfwijze van de woorden. Uitgangspunt is dat de leerlingen in verschillende schrijfsituaties een aantal (zeer) frequent voorkomend woorden foutloos moet kunnen schrijven. Bovendien moeten de leerlingen over spellingstrategieën beschikken waarmee ze de meest voorkomende spellingproblemen kunnen oplossen. Toetsing gebeurt door middel van een diagnostische- of beoordelingstoets. Dit gebeurt in de vorm van een woord- of zinsdictee.

Engels:

De nieuwe methode Stepping Up is ontwikkeld om Engels in de bovenbouw van het basisonderwijs beter te laten aansluiten bij het voortgezet onderwijs, waar Stepping Stones wordt gebruikt. Stepping Up hanteert authentieke en aantrekkelijke Engelse teksten. Ze verhogen het taalplezier van de kinderen. Daardoor is Stepping up

gebruiksvriendelijk voor zowel leerling als docent.

1. Stepping Up kiest er bewust voor om grammatica (in beperkte mate) aan te bieden. Grammatica staat ten dienste van de ontwikkeling van de taalvaardigheden van de leerling: spreek-, luister-, schrijf- en leesvaardigheid. Grammatica maakt leerling bewust te maken van de verkeersregels in het Engels
2. Stepping up wil het taalplezier in Engels vergroten. Uit verschillende onderzoeken blijkt juist dat motivatie van grote invloed is op het succes van de taalverwerving.
3. Daarom maakt Stepping Up gebruik van spannende, authentieke teksten waarin kinderen zich herkennen, van gedichtjes en liedjes.
4. Tegelijkertijd krijgen de leerlingen de kans het geleerde toe te passen in spreken en schrijven. Zelfvertrouwen in het gebruiken van het Engels is een stimulans voor de leerlingen om verder te komen in taalvaardigheid.
5. Daarnaast vindt de methode het belangrijk dat leerlingen de instructie in hun moedertaal krijgen, omdat dit de leerling helpt een opdracht goed uit te voeren en aan het onderwijsdoel dat bij die opdracht hoort, te voldoen. Uit onderzoek blijkt dat het geven van instructie in de moedertaal het succes van de taalverwerving vergroot.

Stepping Up voor groep 7 en 8 zorgt voor goede voorbereiding op het voortgezet onderwijs. Doordat er naast woordverwerving er ook aandacht wordt geschonken aan eenvoudige grammatica, hebben leerlingen al een schreefje voor bij de instaptoets van het voortgezet onderwijs. Daarnaast oefenen de leerlingen ook wekelijks op Holmwoods. Een site waarop de luister- en leesvaardigheid van de leerlingen geoefend wordt. Holmwoods wordt ook op het voortgezet onderwijs gebruikt, waardoor de leerlingen ook daar nu al een goede voorbereiding op krijgen.

Natuuronderwijs:

- * We gebruiken in groep 6 en 7 de methode “Wijzer; Natuur & Techniek”, zie verdere info het voorwoord.

Sevo:

In groep 7 worden hierover 7 lessen van een uur gegeven.

Opbouw van de methode: In de lessen wordt de lichamelijke en sociale ontwikkeling in relatie tot seksualiteit besproken. De verschillen tussen jongen en meisje, de veranderingen in de puberteit, het ontstaan van nieuw leven, het wonder van de zwangerschap, moeilijk zwanger worden, niet alles is normaal en respect komen aan de orde. De lessen worden ondersteund met duidelijke PowerPoint presentaties met afbeeldingen.

Afgestemd op hun leeftijd krijgen de kinderen informatie over hun lichaam en seksualiteit als Schepping van God. In de bovenbouw is er aandacht voor lichamelijke veranderingen, normen en waarden en ook de donkere zijden van seksualiteit.

Aardrijkskunde:

Bij dit vak gebruiken we de vernieuwde methode ‘Geobas’. In groep 7 komt Europa aan de orde. Onderwerpen die aan bod komen zijn bijv. toendra en taiga, landbouw in Polen, zeeklimaten, wonen in een wereldstad en industrie in Duitsland.

Geobas is per hoofdstuk als volgt opgebouwd:

- 3 basislessen
- toepassingsles
- samenvatting
- verwerking
- kaartvaardigheden
- omgevingsles
- topografieles
- toetsen

Topografie is een belangrijk onderdeel van Geobas. De methode verwijst veel naar het zoeken in en het werken met de atlas.

In groep 7 komen landen in Europa bij topografie aan de orde.

Na elk hoofdstuk wordt er een repetitie opgegeven. Dit geldt ook voor topografie.

Geschiedenis:

De nieuwe methode Venster op Nederland is een eigentijdse geschiedensmethode voor het christelijk onderwijs en vertelt de geschiedenis van ons land en de mensen die er gewoond hebben. Op aantrekkelijke wijze komt de geschiedenis voor kinderen tot leven. Ze kijken als toeschouwers door de vensters van de geschiedenis en stappen samen met de leerkracht in een bepaalde periode. Daar maken ze kennis met gebeurtenissen, personen en voorwerpen. Ze zien en leren dat geschiedenis persoonlijk zin en betekenis heeft. Dat is wat kinderen boeit. Ze ervaren dat ze onderdeel uitmaken van verleden en heden.

We proberen de kinderen historisch besef bij te brengen. Dit historische besef helpt de leerling om zichzelf, zijn familie, de mensen in de samenleving en gebeurtenissen in de wereld beter te begrijpen.

Venster op Nederland voldoet aan alle kerndoelen voor het onderdeel Tijd van de leerlijn Oriëntatie op jezelf en de wereld. De methode sluit aan op de tien tijdvakken met de bijbehorende kenmerkende aspecten en de vensters van de Canon van Nederland.

In groep 5 werkt de methode vanuit het heden terug naar het verleden. De methode is chronologisch opgebouwd en stimuleert daarmee de ontwikkeling van tijdsbesef. Naast basisstof biedt de methode verschillende mogelijkheden voor verdieping en differentiatie. Ook wordt gebruik gemaakt van van

authentieke bronnen en een digitale beeldbank.

Verkeer:

We gebruiken hiervoor de verkeersmethode: 'Klaar... over'. Deze methode heeft geen lesboek, maar een in kleur uitgegeven werkschrift voor iedere leerling. De methode is aangepast aan de laatste, nieuwe verkeersregels. Elk lesonderwerp wordt afgesloten met een discussieonderwerp over ons verkeersgedrag. Ook worden regels en afspraken van de les nog eens onderstreept. Enkele onderwerpen die aan de orde komen zijn:

- Voetgangers
- Fietsers
- Verkeerstekens
- Hinderen of in gevaar brengen
- Voorrang
- Bijzondere weggebruikers
- Verkeer op rails
- Afslaan
- Grote weggebruikers
- Rotondes

Sociaal-emotionele vorming:

We gebruiken hiervoor de methode 'Kinderen en hun sociale talenten'. In groep 7 komen de volgende thema's – met daarbij behorende deelonderwerpen – aan de orde:

1. Ervaringen delen:
  - Wat is ervaringen delen?
  - Leuke dingen die je zelf hebt meegemaakt.
2. Aardig doen:
  - Wat is aardig doen?
  - Een ander erbij betrekken.
  - Troosten.
3. Samen spelen en werken:
  - Beslissingen nemen/taken verdelen.
  - Winnen en verliezen.
  - Iets gebruiken van een ander.
  - Kritiek geven.
4. Een taak uitvoeren:

- Aanwijzingen opvolgen.
  - Doorzetten als je vastloopt.
5. Jezelf presenteren: Feedback geven en ontvangen.
  6. Een keuze maken:
    - Hoe kies ik / de ander.
    - Afwegingen maken bij een keuze.
  7. Opkomen voor jezelf:
    - Om hulp vragen
    - Bij je mening blijven.
  8. Omgaan met ruzie:
    - Jezelf beheersen.
    - Toeschouwer zijn.

Expressie:

Voor tekenen en handvaardigheid gebruiken we een aantal keren per jaar de methode 'Dat is kunst!' In deze methode komen de verschillende periodes uit de kunstgeschiedenis aan de orde. De methode is verdeeld in verschillende thema's. Elk thema gaat over een kunstenaar en/of een periode uit de kunstgeschiedenis, bijv. Hans Holbein, Michelangelo, Rembrandt, Gouden Eeuw. We beginnen elk thema met een stukje kunstgeschiedenis aan de hand van een PowerPoint presentatie.

Vervolgens wordt er een verhaal verteld. Daarna gaan de kinderen aan de slag met een creatieve opdracht, waarbij diverse materialen en technieken worden gebruikt.

Naast deze methode maken we ook gebruik van de methode 'Uit de kunst' of we maken een creatieve verwerking naar aanleiding van een onderwerp dat bij één van de andere vakken behandeld wordt.

Bewegingsonderwijs:

De bedoeling van ons bewegingsonderwijs is: leren goed en gezond te bewegen. Plezier beleven aan deze lessen is tevens van groot belang. De lessen kunnen globaal verdeeld worden in twee soorten: spellessen en turn-

lessen. In de spellessen worden allerlei vaardigheden aangeleerd m.b.t. diverse bal- en tikspelen. In de turnlessen wordt vooral aandacht besteed aan de grondvormen van bewegen, zoals klimmen/klauteren, balanceren, duikelen, enz. Veel van de lessen worden gegeven in WIG-vorm, d.w.z. lessen die aangeboden worden d.m.v. Werken In Groepen.

Muzikale vorming:

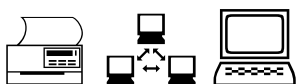

Een deel van de muzikale vorming is het luisteren naar klassieke muziek. Een week lang luisteren we elke dag naar hetzelfde muziekfragment. Daarbij wordt steeds iets verteld over de componist of over het muziekfragment zelf. Ook krijgen de kinderen vaak een luisteropdracht m.b.t. het ritme, de klankkleur of een bepaald muziekinstrument, waardoor ze steeds nauwkeuriger leren luisteren. Doordat de kinderen 5 dagen per week hetzelfde stukje horen gaan ze het mooi vinden en waarderen. Ook leren ze veel over verschillende componisten, muziekstijlen en muziekinstrumenten.

Daarnaast gebruiken we voor de wekelijkse muziekles de methode 'Meer met muziek'. Deze methode biedt een veelheid aan gedegen muzikale werkvormen. Omdat 'Meer met muziek' wel erg uitgebreid is en er overlap is met het al in gebruik zijnde 'Luisterland', zijn er enkele kleine aanpassingen doorgevoerd, zodat er gedurende het schooljaar ook ruimte zal zijn voor het aanleren van geestelijke liederen.

Vanaf groep 5 wordt de leerlingen de mogelijkheid geboden om na schooltijd blokfluitlessen te volgen.

ICT-onderwijs:

De computer in de groepen wordt vooral gebruikt om onderdelen van diverse vakken met behulp van de computer (extra) te oefenen, zoals het woordpakket en de topografie van aardrijkskunde.

Daarnaast leren de kinderen werken met een programma voor tekst- en informatieverwerking. Door gebruik te maken van de computer bij stelopdrachten, bij opdrachten voor het thematiseren en bij het maken van een werkstuk(je) voor aardrijkskunde kunnen ze de aangeleerde vaardigheden ook meteen (leren) toepassen.

Zelfstandig werken/Werken met taken:

We werken verschillende dagen of dagdelen met taken. De leerlingen krijgen dan een overzicht van de taken (meestal rekenen, taal en schrijven) die gemaakt moeten worden. Ze kunnen zelf kiezen in welke volgorde de taken gemaakt worden. Als ze de verplichte taken gemaakt (en vaak ook zelf nagekeken) hebben, is er verdiepingsstof voor de verschillende vakgebieden.

De leerlingen moeten deze manier van werken leren. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een verkeerslicht dat voor in de klas hangt. De volgende regels worden hierbij gehanteerd:

- Groen licht: de leerkracht legt uit / bespreekt of loopt rond. Je kunt vragen stellen (begin en eind van een les).
- Oranje licht: je kunt geen vragen stellen, wel mogen bepaalde leerlingen je helpen. Kom je er samen niet uit, dan helpt de leerkracht als nog.
- Rood licht: je kunt geen vragen stellen, heb je toch een vraag, zet dan je vraagpaal op de hoek van je tafel. Zolang je niet wordt geholpen, ga je alvast verder met iets wat je wel kunt (het middelste gedeelte van een les).

Tijdens het oranje en rode licht heeft de leerkracht gelegenheid:

- de andere groep te begeleiden.
- een looprondje volgens een vaste route te maken, om kinderen met vragen te helpen en het werk te controleren.

- een groepje of een individuele leerling extra uitleg te geven aan de instructie-tafel of samen een taak te maken.

Nog enkele algemene regels m.b.t. het huiswerk:

- Al het huiswerk staat altijd op het bord met de dag en de datum.
- Het huiswerk moet opgeschreven worden in de agenda, die elke leerling vanaf groep 5 van school krijgt. Wilt u thuis ook controleren of deze ook werkelijk gebruikt wordt? Ook krijgen de leerlingen een huiswerkmapje mee waarin het huiswerk wordt bewaard.
- De agenda en het huiswerkmapje moeten elke dag mee naar school

en weer mee naar huis genomen worden.

- Huiswerk wordt als regel een week van tevoren opgegeven.
- Per week worden in principe nooit meer dan 2 repetities opgegeven (bij uitzonderingen wordt dit ruim van tevoren opgegeven).
- Wilt u bij het leren van een repetitie ook controleren dat uw kind niet alleen de in te vullen woordjes of de antwoorden op de vragen leert, maar ook waar het over gaat, dus de zin waarin het woord ingevuld moet worden of de vraag die bij het antwoord hoort?
- Geeft u een briefje mee als het huiswerk niet gemaakt/geleerd kon worden.

De stukjes waar een * voor staat gaan over huiswerk dat thuis gemaakt of geleerd moet worden.